חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא לא.

זה אומר של אבותי. היה הקרקע והרי היא שלי וזה אומר כו'. עוכלא הוה כדמוכח לקמיה: **אמר רבה מה לו לשקר.** לזה המחזיק במאי דטוען דשל אבותיו הרשה מהם לי בעי אמר כו' והלכך בהאי מיגו מהימנינן ליה: **אמר ליה.** תלמידו אחרי מה לי לשקר כו' כלומר על ידי האי מיגו דמה לי לשקר לא יזכה בקרקע שהרי עדים מכחישים את דבריו שאומרים דשל אבותיו דאיהך היא וגם החזקה אינה כלום שהרי אין עמה טענה כי אם טענת שקר. והלכה כאביי שהרי רבה הודה לו כדמוכח וחזיל: **הדר א"ל אין כו'.** דמשום שהיו מפסידין אותו כאביי הוצרך לחזור ולטעון כן. דיקא נמי דקאמר גמרא אמר ליה אביי ולא קאמר אביי אמר: **הדר א"ל.** ההוא דאייתי עדי חזקה לאידך: **דסמיך** (ו) **עלה דדאכהתי.** הייתי סומך ומוצעת על קרקע זו כאילו היא של אבותי לפי שהחזקתי בה בשופי ובעדים וקיימיה מאבותיך. וכעי גמרא טוען וחוזר וטוען יכול אדם לטעון בבית דין שטוען בב"ד מה שהוא רוצה וחוזר וטוען לתקן דבריו הראשונים: **עולא אמר טוען וחוזר וטוען.** טוען בבית דין מה שהוא רוצה וחוזר אחרי כן לטעון דברים אחרים כנגד דברים הראשונים אע"פ שמכחישים קצת בזה(ד) אחזר וטען האי דאמר דאבהתי דסמיך עלה כדאבהתי: **ומודי עולא.** אף על גב דמהימנינן ליה להאי דטענין אין דאבהתך היא כו' אפ"ה טען מתחילה ופירש של אבותי ולא של אבותיך דאינו חוזר וטוענו טענה זו דסמיך עלה כדאבהתי שהרי עוקר לגמרי דברים הראשונים וכן הלכה דפסקינן לקמן כעולא: ומודי נמי **עולא כל היכא דהוה קאי בי דינא ולא טען.** מיקון דברים הראשונים אלא אחר שיצא מבית דין חזר לב"ד ותיקן דבריו הראשונים שאינו חוזר וטוען היכא דמסתיים קצת: **שנאמרה אבל שית אין לך מחאה גדולה מזו:** (ז) זה אומר של אבותי (ח) וזה אומר של אבותי האי אייתי סהדי דאבהתיה היא והאי אייתי סהדי דאכלה שני חזקה (ט) אמר רבה מה לו לשקר אי בעי א"ל מינך זבנתה ואכלתיה שני חזקה (י) א"ל אביי (יא) מה לי לשקר במקום עדים לא אמרינן הדר א"ל אין דאבהתך היא וזבנתה (יב) מינך והאי דאמרי לך דאבהתי דסמיך לי עלה כדאבהתי טוען וחוזר וטוען או אין טוען וחוזר וטוען עולא אמר (יג) טוען וחוזר וטוען נהרדעי אמרי אינו טוען וחוזר וטוען (יד) ומודי עולא היכא דא"ל של אבותי ולא של אבותיך דאינו טוען וחוזר וטוען (טו) והיכא דהוה קאי בי דינא ולא טען ואתא מאבראי וטען אינו חוזר וטוען מאי טעמא עביד איניש דלא מגלי טענתיה אלא לבי דינא אמר אמימר אנא נהרדעא אנא וסבירא לי דטוען וחוזר וטוען והלכתא טוען וחוזר וטוען: זה אומר של אבותי (טז) זה אומר של אבותי האי אייתי סהדי דאבהתיה ואכלה שני חזקה והאי אייתי סהדי דאכלה שני חזקה אמר רב נחמן יאוקי אכילה לבהדי אכילה ואוקי ארעא בחזקת אבהתא א"ל רבא (יח) הא עדות מוכחשת היא אמר ליה נהי דאיתכחש באכילתה באבהתא

אבל אכלה שית שנין כו'. הקשה ר"י בר מרדכי אפי' לא אייתי סהדי אלא דאכלה שלא שנין יהא נאמן לומר לקחתיה קודם מיגו במיגו דאי בעי אמר מינך זבינתה ואומר ר"י דאין זה מיגו דמעיקרא לא יטען כלל מינך זבינתה דאין יודע אם יש לזה טענה שקנאה ממנו: **אמר** רבה מה לו לשקר. רבה גרסינן דאביי ורבא אמרי לקמן (דף נג:) דלא סבירא להו הא דרב חסדא דמה לי לשקר במקום עדים לא אמרינן: **מה** לי לשקר במקום עדים **לא אמרינן.** תימה לרשב"א אמאי הוי במקום עדים נימא של אבותיו היתה יום אחד ונאמר שלקחה מאבותיו דהא טוענין ליורש ומהימנינן ליה בהא דקאמר שלאבותיו דרו בו יום אחד במיגו דאי בעי אמר מינך זבנתיה ולקמן נמי (טו) דקאמרי נהרדעי דהיכא דאמר של אבותי שלקחוה מאבותיך דאחר ובוטן הא אפילו לא יטען שלקחוה אלא אמר שדרו בה יום אחד אין טענינן ליה ואומר רבינו יצחק דשל אבותי משמע שהיתה מעולם של אבותי ולא שלקחוה עד שיפרש בדבריו ולקמן דנקט שלקחוה לא שייך שיטען שידע שלקחוה אלא של אבותי שדרו בה יום אחד על כן אני רוצה לזכות בשמא לקחוה (י) אבותי במשפט וטוענין ליורש: **ומודו נהרדעי היכא דאמר שלקחוה בו'.** מספקא לר"י היכא דנפיק לבראי וחזר ואתא לב"ד מי מצי למימר הכי: **אמר ליה רבא והא עדות מוכחשת היא.** תימה אמאי הואי עדות מוכחשת והא רבא אית לי' במרובה (כ"ק ד' עב: ושם ד"ה רבא) ובפ' זה בורר (פנהדרין דף מז. ושם ד"ה רבא) דעד זומם מכאן ולהבא הוא נפסל ולא מפסל אלא משעה דאתכחום ואית לן למימר דאכילתה דאתכחום אתכחום דאכהתא דלא אתכחום לא אתכחום דהכי אמר במרובה (כ"ק דף עב. ושם) דהוחמו על הטעיתה ועל הגזיבה לא הוחמו אע"ג דתוך כדי דבור העידו על הגזיבה ועל הטעיתה לרבא כיון דמהיא שעתא דקא מיזמי הוא דקא מיפסלי אטעיתה דאיתחזו לאיתחזו על הגזיבה דלא איתחזו לא איתחזו ולגיסנא דהוי טעמא דרבא (כ) משום דעד זומם הידום ואין לך אלא משעת הידום ניחא אלא לגיסנא דמפרש טעמא דרבא משום פסידא דלקוחות ה"ג נהמינעיהו ואפילו היכא דליכא פסידא דלקוחות לא מיפסל למפרע אפילו להכיא לגיסנא מדבעי הכא מאי איכא בין האי לגיסנא להאי לגיסנא ולא קאמר איכא בינייהו להיכא דליכא פסידא דלקוחות ועוד קשיא דקאמר בסמוך אליבא דרב חסדא כולי עלמא לא פליגי משמע דרב נחמן לא מצי סבר כשום ענין כרב חסדא דמשיב להו מהדי שקרי ומנא ליה דלמא סבר רב נחמן דמכאן ולהבא הוא נפסל ומיהו הא איכא למימר משום דלא קיימא לן כרבא בהא ונראה דסוגיא דהכא כהיא לגיסנא דמידום אבל לגיסנא דפסידא דלקוחות סבר דלא אמר ליה רבא לרב נחמן מעולם הכי ולריב"ל גראה דלא דמי הך דהכא להיא דמרובה דהתם גזיבה וטעיתה תרי מילי הינהו ולהכי אגזיבה דלא איתחזו לא איתחזו כיון דלהבא הוא נפסל אלא הכא כי איתכחום אתכילה איתכחום נמי אתכהתא דאכהתא בלא אכילתה לא מהני דהוי מוקמי' בידי' דאית ליה מהדי דאכילה שני חזקה דנאמן לומר דמה לי אבותי יום אחד במיגו דאי בעי אמר מינך זבינתה ומיהו אכתי דחשיב לה גמרא כעדות אחרת לא אתי שפיר:

וזו

זה אומר של אבותי. היה הקרקע והרי היא שלי וזה אומר כו'. עוכלא הוה כדמוכח לקמיה: **אמר רבה מה לו לשקר.** לזה המחזיק במאי דטוען דשל אבותיו הרשה מהם לי בעי אמר כו' והלכך בהאי מיגו מהימנינן ליה: **אמר ליה.** תלמידו אחרי מה לי לשקר כו' כלומר על ידי האי מיגו דמה לי לשקר לא יזכה בקרקע שהרי עדים מכחישים את דבריו שאומרים דשל אבותיו דאיהך היא וגם החזקה אינה כלום שהרי אין עמה טענה כי אם טענת שקר. והלכה כאביי שהרי רבה הודה לו כדמוכח וחזיל: **הדר א"ל אין כו'.** דמשום שהיו מפסידין אותו כאביי הוצרך לחזור ולטעון כן. דיקא נמי דקאמר גמרא אמר ליה אביי ולא קאמר אביי אמר: **הדר א"ל.** ההוא דאייתי עדי חזקה לאידך: **דסמיך** (ו) **עלה דדאכהתי.** הייתי סומך ומוצעת על קרקע זו כאילו היא של אבותי לפי שהחזקתי בה בשופי ובעדים וקיימיה מאבותיך. וכעי גמרא טוען וחוזר וטוען יכול אדם לטעון בבית דין שטוען בב"ד מה שהוא רוצה וחוזר וטוען לתקן דבריו הראשונים: **עולא אמר טוען וחוזר וטוען.** טוען בבית דין מה שהוא רוצה וחוזר אחרי כן לטעון דברים אחרים כנגד דברים הראשונים אע"פ שמכחישים קצת בזה(ד) אחזר וטען האי דאמר דאבהתי דסמיך עלה כדאבהתי: **ומודי עולא.** אף על גב דמהימנינן ליה להאי דטענין אין דאבהתך היא כו' אפ"ה טען מתחילה ופירש של אבותי ולא של אבותיך דאינו חוזר וטוענו טענה זו דסמיך עלה כדאבהתי שהרי עוקר לגמרי דברים הראשונים וכן הלכה דפסקינן לקמן כעולא: ומודי נמי **עולא כל היכא דהוה קאי בי דינא ולא טען.** מיקון דברים הראשונים אלא אחר שיצא מבית דין חזר לב"ד ותיקן דבריו הראשונים שאינו חוזר וטוען היכא דמסתיים קצת: **שנאמרה אבל שית אין לך מחאה גדולה מזו:** (ז) זה אומר של אבותי (ח) וזה אומר של אבותי האי אייתי סהדי דאבהתיה היא והאי אייתי סהדי דאכלה שני חזקה (ט) אמר רבה מה לו לשקר אי בעי א"ל מינך זבנתה ואכלתיה שני חזקה (י) א"ל אביי (יא) מה לי לשקר במקום עדים לא אמרינן הדר א"ל אין דאבהתך היא וזבנתה (יב) מינך והאי דאמרי לך דאבהתי דסמיך לי עלה כדאבהתי טוען וחוזר וטוען או אין טוען וחוזר וטוען עולא אמר (יג) טוען וחוזר וטוען נהרדעי אמרי אינו טוען וחוזר וטוען (יד) ומודי עולא היכא דא"ל של אבותי ולא של אבותיך דאינו טוען וחוזר וטוען (טו) והיכא דהוה קאי בי דינא ולא טען ואתא מאבראי וטען אינו חוזר וטוען מאי טעמא עביד איניש דלא מגלי טענתיה אלא לבי דינא אמר אמימר אנא נהרדעא אנא וסבירא לי דטוען וחוזר וטוען והלכתא טוען וחוזר וטוען: זה אומר של אבותי (טז) זה אומר של אבותי האי אייתי סהדי דאבהתיה ואכלה שני חזקה והאי אייתי סהדי דאכלה שני חזקה אמר רב נחמן יאוקי אכילה לבהדי אכילה ואוקי ארעא בחזקת אבהתא א"ל רבא (יח) הא עדות מוכחשת היא אמר ליה נהי דאיתכחש באכילתה באבהתא

מסורת הש"ס

(א) לקמן דף נב. כ) (לקמן נב: נג:). ג) (קידושין מד: ושיין). ד) ל"ל מה. ה"ש.

גליון הש"ס

גמרא של אבותי שלקחוה מאבותיך. עיין לקמן דף נב ע"ב תוספות ד"ה דנרים:

הגהות הב"ח

(א) נב"ר זה אומר של אבותי ואכלתיה שני חזקה הם אומר של אבותי הלי אייתי סהדי: (ב) שם אין לתכתוב היא חבינתה מינייהו ומלי דאמרי לך: (ג) שם אמרלי לב"ד ולא טען: (ד) שם זה אומר של אבותי ואכלתיה שני חזקה הם אומר של אבותי אכלתיה שני חזקה הלי אייתי סהדי דאבהתיה היא ואמלה: (ה) שם והא עדות: (ו) "שב"ם ד"ה דסמיך לי עלה וכו' וכפי תלמודא טוען וחחר וטוען יכול אדם לטעון בב"ד ולחזור אחרי כן ולטעון דברים אחרים לתרן דברים וכו' עלה כדאבהתי הס"ד ואח"כ ל"ל ד"ה עולא אמר טוען וחחר וטוען טוען הוא בב"ד מה שהוא רוצה וחחר טוען לתקן את דבריו טוען קמא לאו דוקא דהא לא פליגי אלא בחוזר וטוען הס"ד ואח"כ ל"ל ד"ה אינו חוזר וטוען שהרי סותר את דברים הראשונים הס"ד ואח"כ מ"ה ומודה עולא אע"ג: (ו) ד"ה ומודו נמי נהרדעי וכו' לבי דינא דטוען טענה בעלמא (ח) ד"ה ולא מגלי מגלי וכו' הכ"מ היכא דטענין טענה בעלמא לבל טען: (ט) תוס' ד"ה מה לי וכו' דקאמר דמודו נהרדעי: (י) בא"ד דשמא לקחוה מאבותיך כמשפט דטוענין ליורש: (כ) ד"ה אמר וכו' ולגיסנא דהי טעמא דרבא התם משום דעד זומם הידום הוא ולכן לך בו אלא:

מוסף רש"י

האי אייתי סהדי דאבהתיה היא. פר יום מוחם ומעולם לא מכרו לאבותיו של זה הבני (לקמן נב:). מה לי לשקר. לה דשעין דשל אבותיו היא, לי נמי היה ל"ל לאתי שיש לי עדות זכות אבות מינך ובאבתה ואכלתיה שני חזקה, הלכך מינו דמלי טעין כבי חיסה בטענה זו ואמת לא חסם לטעון, כי טעין נמי של אבותי אע"ג דמכחיש לבו לבדים מהימן (שם). מה לי לשקר במקום עדים לא אמרינן. כלומר כל טענה שלהם טוען, כגון זה שאמר של אבותי ולתה רוצה לקיימה על ידי מה לי לשקר וטענה זו אמתחסם עדים כי הכא, לא מהימנינן ליה, שהרי העדים מעידים שטענתו שקר והיינו דקיימנה על ידי מה לי לשקר, הלא הלי מעקר הוא חזקת הבלם שנים אינה כלום דהויה לה חזקה שאין עמה טענה, והכי הלכתא (שם).

עין משפט נר מצוה

בו א ב ג מי' פט"ו מהל' טוען הלכה ו' סמג עשין לה טוש"ע ח"מ סי' קמו סעיף מד:
בו ד ה מי' שם וסי' שם הלכה ח סמג שם טוש"ע שם וסי' פ ס"ח:
בח ו מי' שם פט"ו הלכה ה טוש"ע ח"מ סי' קמו סעיף נג:

רבינו גרשום

אמר רבא למה לי לשקר להאי מחזיק אי בעי למימר ליה מינך זבינתה ואכלתיה שני חזקה והואיל דיש לו עדים שאכלה שני חזקה ולא מצי אינש מכחש ליה: מה לו לשקר במקום עדים. היכא דעדים מעידים דשל אבותיה דהאיך הוא חו לא אמרינן דליהוי נאמן. הדר אמר ליה ההוא דאייתי ראיה דאכלה שני חזקה אנא מודינא דאבהתך היא ומינן זבינתה והאי דקאמרי דאבהתי הוה דסמיך עלה כדאבהתי כלומר מוכנה וסומך הייתי עליה כמו שאם היתה של אבותי מאחר שקנייתיה ממך: טוען תחר וטוען אי לא. כלומר מאחר שטען תחלה טענה אחת ורואה שבית דין רוצין להיכנו באותה טענה החוזר ורוצה לטענן טענה אחרת יכול אר לא; עולא אמר. כל כי האי גוונא שטוען מעין טענה ראשונה ומתקנה ואינו מכחישה מהכל יכול לחזור ולטענן ולא אמרינן הואיל שטען שוב אינו טוען: ומודי עולא. לנהרדעי היכא דאמר מעיקרא של אבותי היה ולא של אבותיך ולבסוף הודה וחזר ואמר אין דאבהתך היא והא דאמרי של אבותי דסמיך לי עלה כדאבהתי ראינו טוען וחוזר וטוען משום דלא טען מעין טענה ראשונה דמעיקרא אמר של אבותי היתה ולא של אבותיך: והיכא דקאי בבי דינא ולא טען טענה דמצי למיפטר נפשיה מבי דינא ונפק לבראי והדר אתי לבי דינא וטענין טענה אחרתית דבעי למיפטר נפשיה דאינו חוזר וטוען: טענתיה. אנמריה. של שקר: ומודו נהרדעי היכא דאמר ליה מעיקרא של אבותי שלקחוה מאבותיך ולסוף חזר אין דאבהתך וכו' דטוען וחוזר וטוען דמעין טענה ראשונה היא: מאבראי. חוץ לבית דין בפני שאר אנשים ולא טען בפניהם מה שהיה טוען בפני בית דין: אמר אמימר אנא נהרדעי אנא. ולא ס"ל כנהרדעי דלעיל אלא סבירא לי דטוען וחוזר וטוען ובלבד שיהיה טוען מעין טענה ראשונה. אוקים עדי אכילתה בהדי עדי אכילתה הואיל דמכחישין אלו את אלו באכילה לא תפסון על עדי חזקה: ואוקי ארעא בחזקת האי דאייתי עדים דאבהתי הוה: והא עדות מוכחשת היא. דכבר איתכחשא דאינך סהדי אמרי דהאי אכילה שני חזקה:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com